

Hvordan udvikler jeg min relationskompetence?

Kvalitet i Dagplejen

13. maj 2014

Landskonference 2014, Nyborg Strand

Forskning viser

- At du som dagplejer, pædagog, pædagogmedhjælper eller lærer er den vigtigste ”enkeltfaktor”, der har betydning for barnets trivsel, læring og udvikling

(Nordenbo, 2008)

Relationskompetence er en vigtig kompetence!

20-05-2014

Relationskompetence - en professionel kompetence

- Evnen til at skabe en følelsesmæssig kontakt og ud fra den at skabe et lærende og opdragende samspil

(Anne Linder, 2010)

Relationskompetence

Definition:

At du er i stand til at møde et andet menneske, hvor det andet menneske er, på en positiv og anerkendende måde

(Hundeide, 2004; Linder 2005)

At du er autentisk

At du er nærværende

At du er positiv og imødekommen

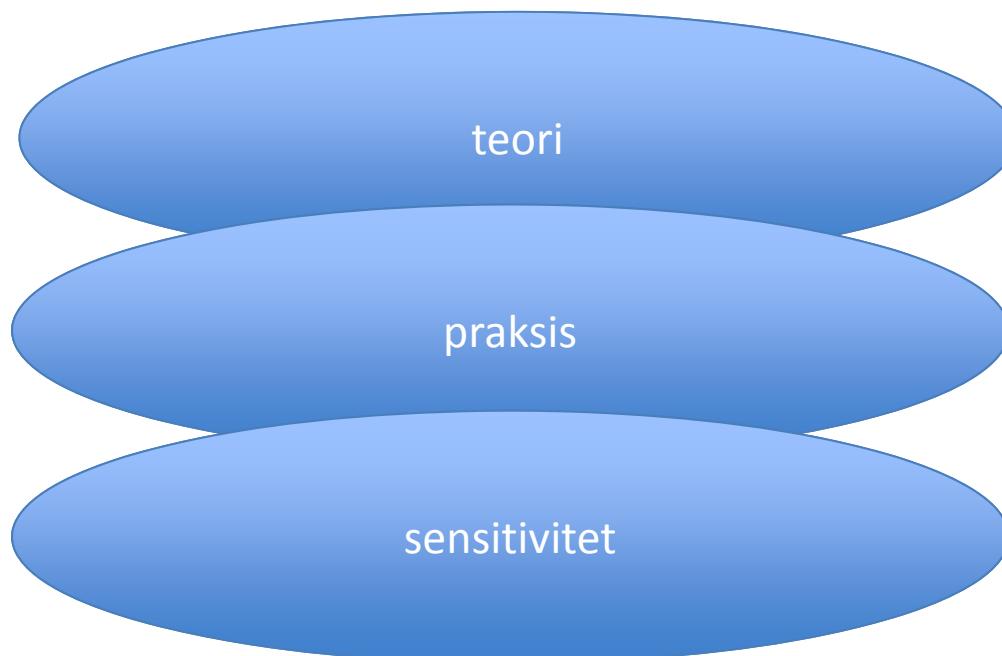
At du kan justere dig i forhold til barnet

At du er opmærksom

At du kan forandre tilgang til et barn

Relationskompetence

Vi skal arbejde med os selv på flere niveauer

Relationskompetence

- Den professionelle - dagplejeren, pædagogmedhjælperen, pædagogen eller læreren - er **altid** ansvarlig for **kvaliteten** af den relation, der er mellem barnet og sig selv!

Relationskompetence

- At være god til at relatere til mange forskellige typer mennesker
- At være samspilskompetent
- At være bevidst om måden jeg relatere mig til andre
- At kunne bruge denne viden aktivt i forhold til mit professionelle virke
- At være en betydningsfuld voksen overfor mange forskellige typer børn

Relationers betydning

- Menneskets væreen og gøren udvikler sig kun i befordrende relationer (Stern, 1997)
- Barnets positive / negative oplevelse i samspillet (kvaliteten af relationen) med andre får afgørende betydning for selvværd, selvtillid, engagement og identitet (Bowlby, 1994)

Relationen er grundstenen i udvikling

- ◆ Børn klarer ikke deres udvikling selv
- ◆ Udvikling er ikke noget der alene kommer indefra
- ◆ Identitetsdannelse sker i intersubjektive sammenhænge
- ◆ Læring har en social og relationel dimension
- ◆ Anerkendelse er et dybt menneskeligt behov

Refleksion

- Tænk på en relationskompetent voksen som du har mødt i din barndom eller ungdom. En voksen, som betød noget for dig dengang – som du tænker tilbage på med positive følelser – og som måske har fået en særlig betydning for dig..
- Bliv ved erindringen et øjeblik...

Fokus på det relationelle

- Problem ”bor” ikke i barnet, men er indlejret i de relationer og den sammenhæng, som barnet er en del af
- Løsningen er ikke at forandre noget i barnet, men at regulere og justere på relationer og kontekst
- Barnet er ikke ansvarlig for dette, det vil altid samarbejde
- Den voksne bærer ansvaret for relationen og for justering af kontekst

Positive relationer

- Er altid den voksnes ansvar!
- Er positiv tilgang til barnet
- Er smil, øjenkontakt, ”glad” mimik
- Er at være nede i øjenhøjde med barnet
- Er kropskontakt – at røre ved barnet
- Er at være bevidst om dit eget kropssprog
- Er at være bevidst om stemmeføring, toneleje
- Er at få det hele til at hænge sammen på den gode måde ☺

Det nuværende øjeblik – en stjernestund

Det nuværende øjeblik

- Al menneskelig meningsfuld aktivitet synes at være pakket og produceret i sekvenser på netop 10 sekunder.
- Det gælder samspil mellem barn og forældre/andre betydningsfulde voksne
- Det gælder kommunikative samspil.

(Stern, 2004)

Mentalisering

- ”Vi er født til at tage del i hinanden nervesystem” (Daniel Stern)
- Jo flere ”møde øjeblikke” – jo mere psykisk integration
- Mentalisering kan kun udvikle sig, hvis de mellemmenneskelige relationer tilbyder tilstrækkelige samspilserfaringer

Mentalisering

- Mentalisering er at holde hjerte og tænkning sammen. Det handler ikke blot om at tænke klart, men også om at føle klart.
- Det at danne sig forestillinger om og forholde sig til, forstå og reflektere over mentale tilstande hos sig selv og andre. Herunder at forstå både egne og andres handlinger som grundet i mentale tilstande. (Peter Westmark, 2011)

Anerkendelse

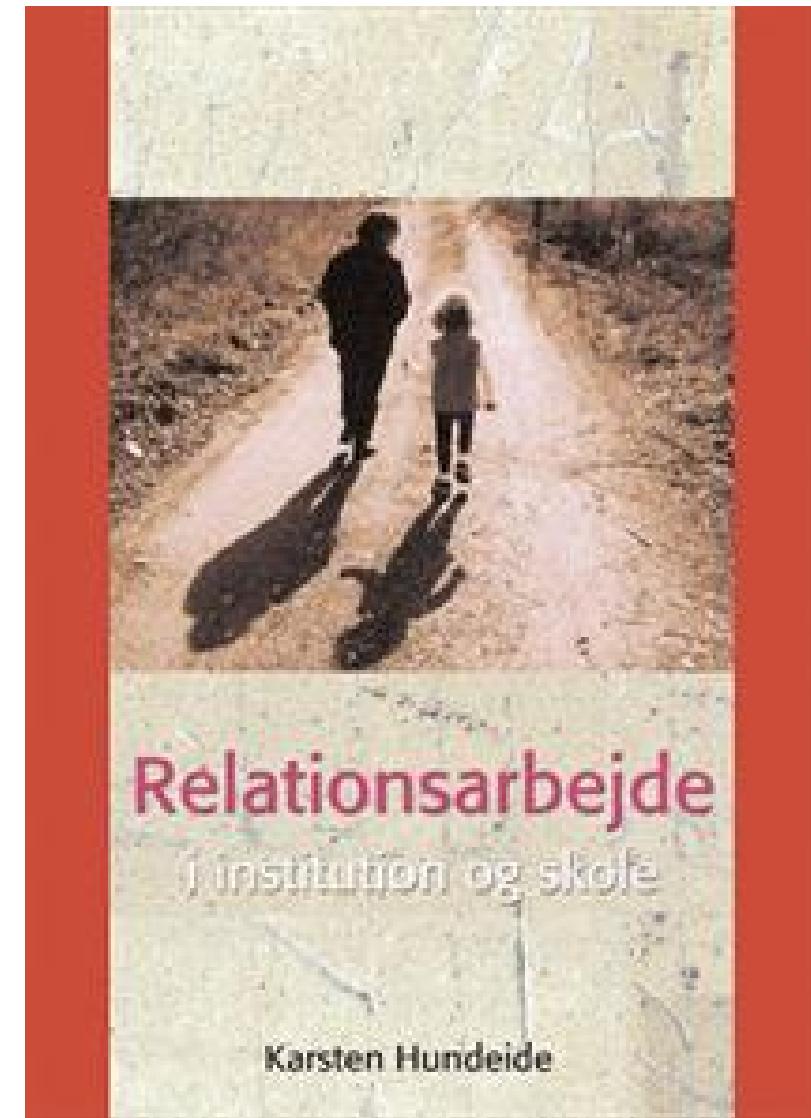
- Anerkendelse er en grundlæggende holdning – en indstilling til den anden som afgørende autoritet i forhold til sin egen oplevelse
- Anerkendelse er at være optaget af den andens ”underside”
- Anerkendelse og selverkendelse er gensidigt afhængige af hinanden

(Anne Lise Løvlie Schibbye, 2002)

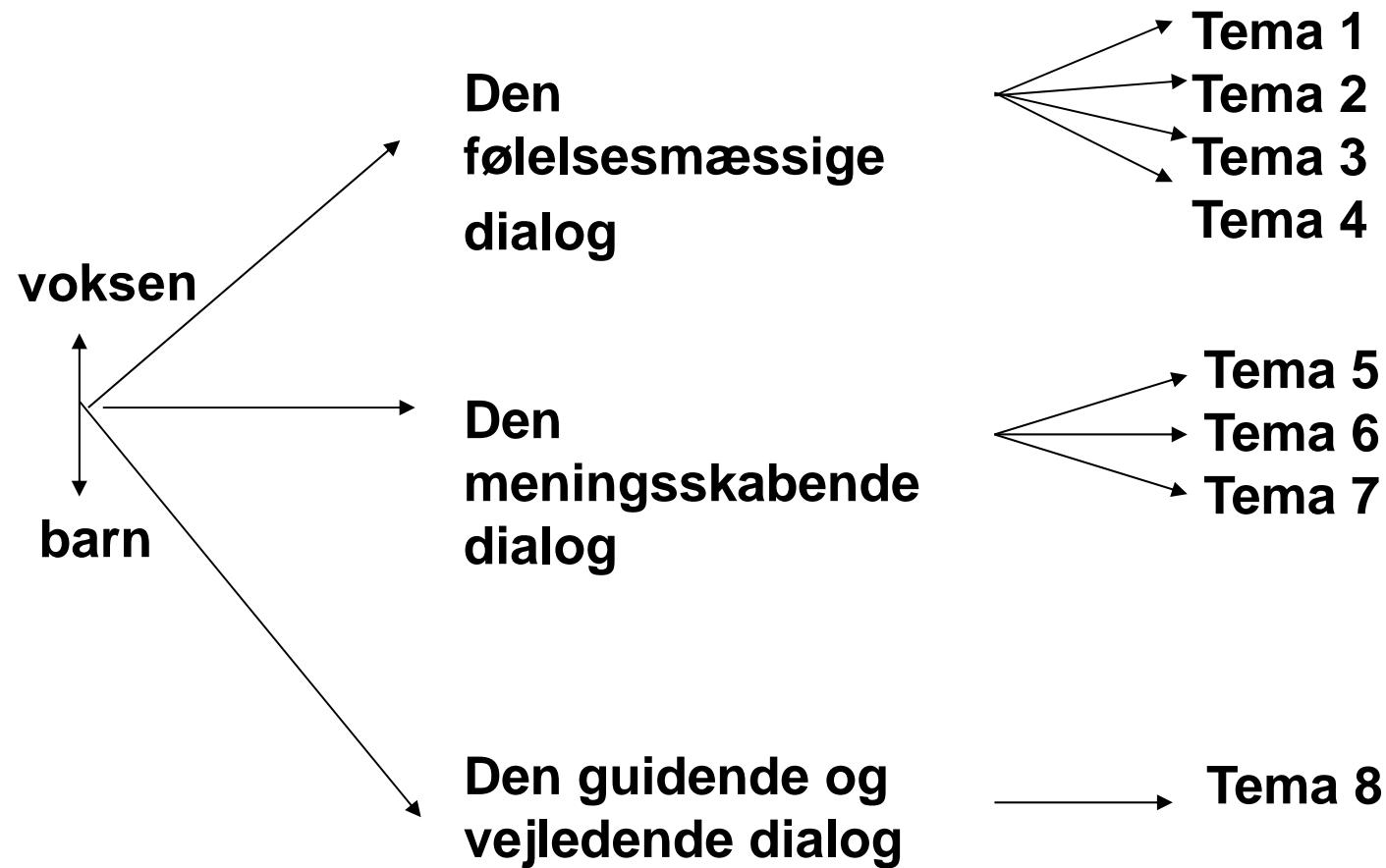
Udvikling af relationskompetence

ICDP - International Child Development Programme

- Rettet mod barnets nære voksne
- Fokus på samspil, relationer, den voksnes guidning af barnet
- Udviklet af Karsten Hundeide, professor i udviklingspsykologi Oslo Universitet

ICDP er bygget op omkring 3 dialoger 8 temaer

Den følelsesmæssige dialog

Samspilstema 1 - 4

1. Vis positive følelser – vis, at du er glad for barnet
2. Justér dig i forhold til barnet og følg dets udspil og initiativ
3. Tal med barnet om de ting, det er optaget af, og prøv at igangsætte en ”følelsesmæssig samtale”
4. Vis anerkendelse og giv ros for det, barnet kan

Vis positive følelser – Vis, at du er glad for barnet

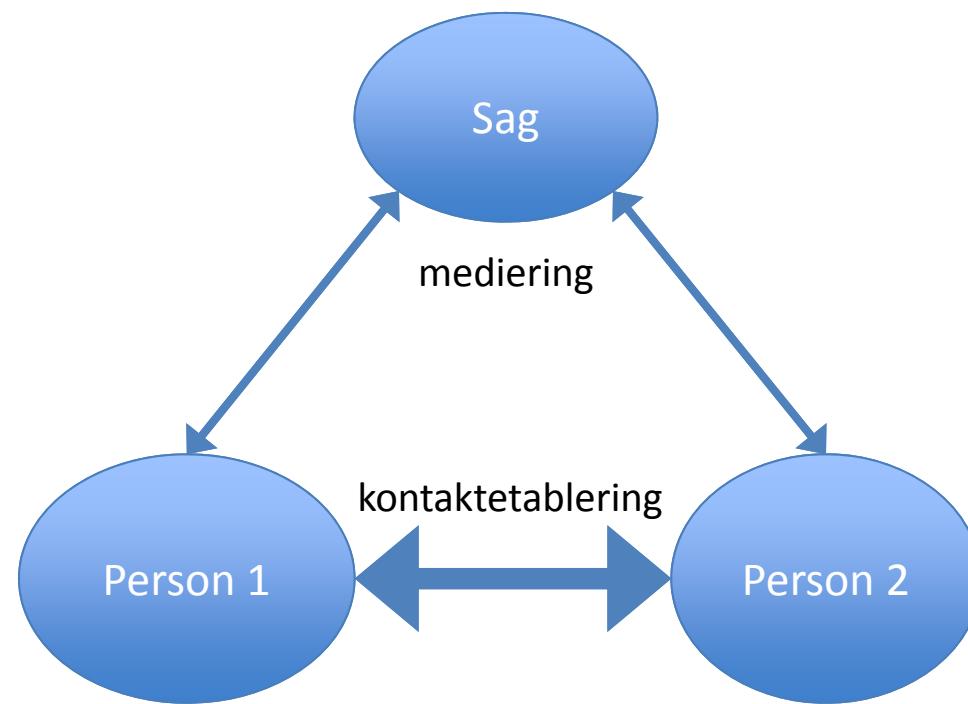
Justér dig i forhold til barnet...

Relationen baner en motorvej for læring

Colwyn Trevarten

Sagsrelationen - den sekundære relation

Personrelationen – den primære relation

Refleksion

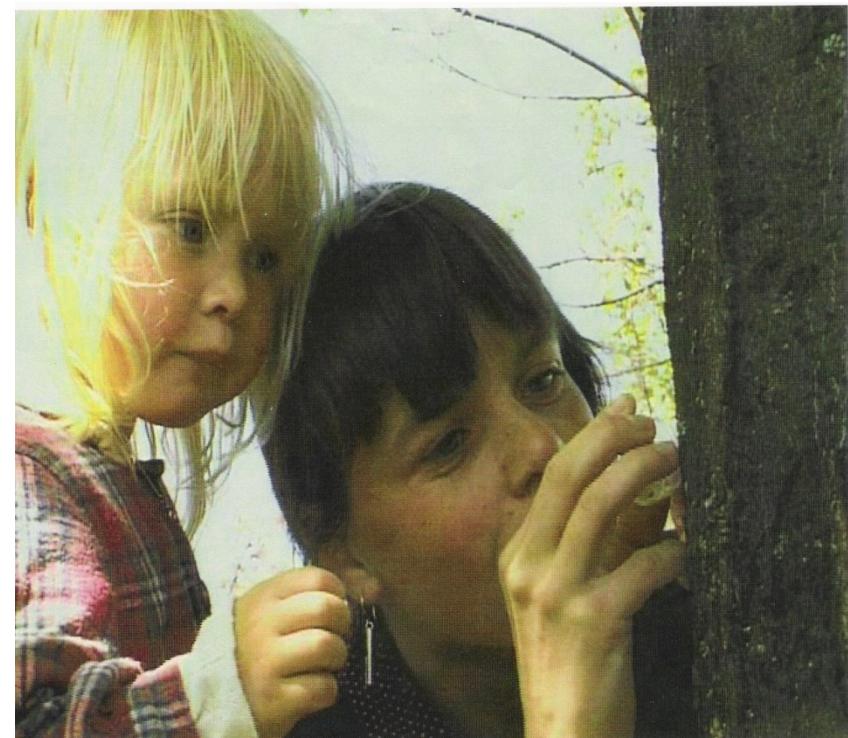
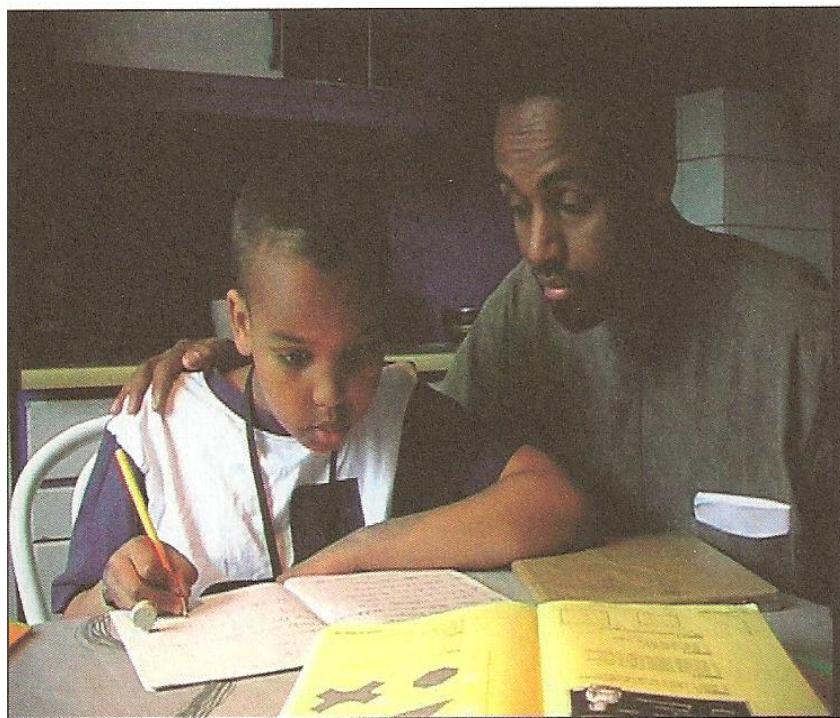
- Snak med din sidemand om hvilke relationelle kompetencer du især gør brug af, når du skal skabe kontakt og etablere en god relation.
- Det kan fx være din mimik, din øjenkontakt, din bevidsthed om, at du placerer dig på gulvet med børnene, at du vælger at give hånd, når du hilser på folk etc.

Den meningsskabende dialog

Samspilstema 5 - 7

5. Hjælp barnet med at fokusere dets opmærksomhed, således at I får en fælles oplevelse af ting i omgivelserne (**fang**)
6. Giv mening til barnets oplevelser af omverdenen ved at beskrive jeres fælles oplevelser og ved at vise følelser og entusiasme (**fasthold**)
7. Uddyb og giv forklaringer, når du oplever noget sammen med barnet (**forbind**)

Hjælp barnet med at fokusere dets
opmærksomhed ...

Giv mening til barnets oplevelser
af omverdenen...

Uddyb og giv forklaringer ....

Den guidende og vejledende dialog

Samspilstema 8

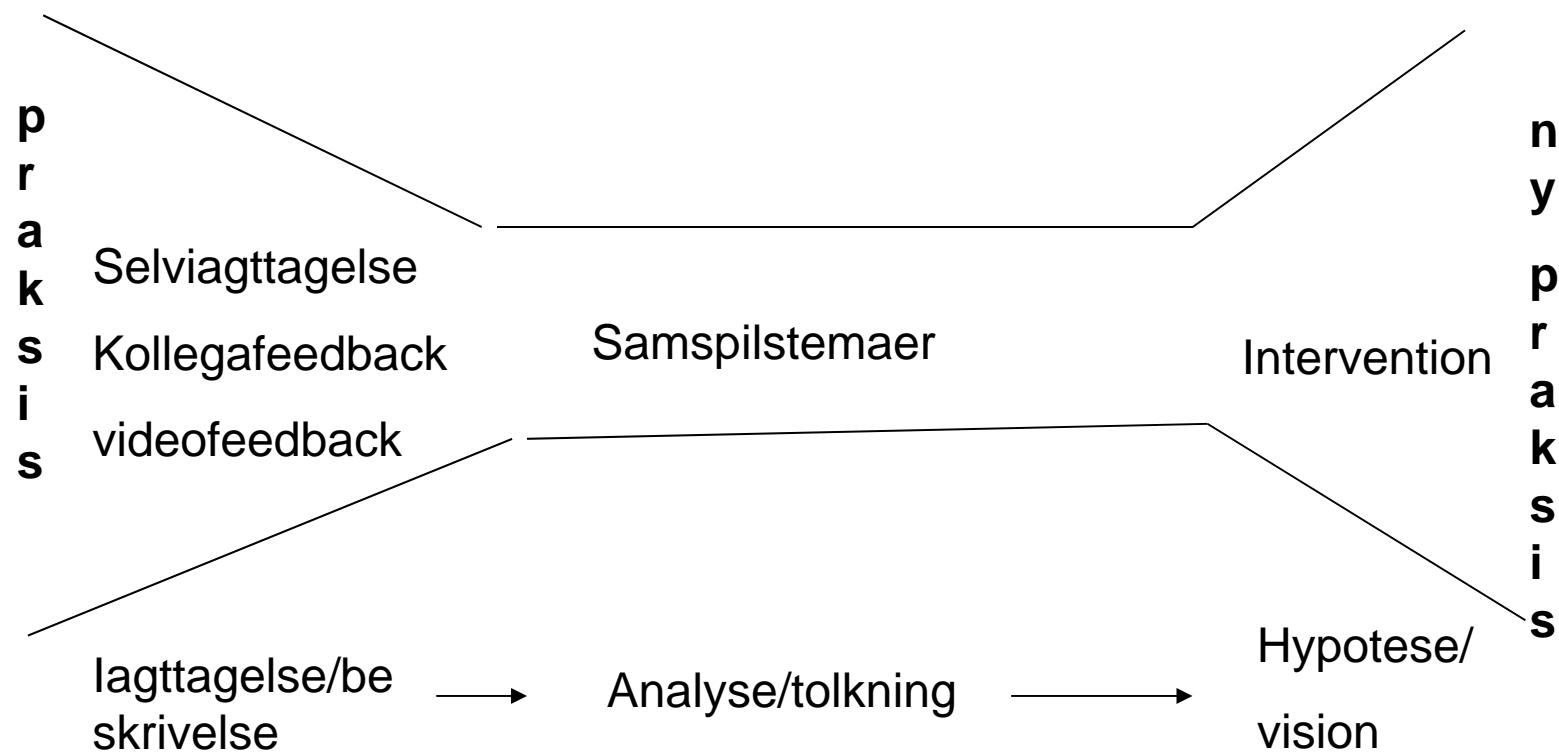
8. Hjælp barnet med at kontrollere sig selv ved at sætte grænser for det på en positiv måde – ved at vejlede det, vise positive alternativer og ved at planlægge sammen

Den guidende og vejledende dialog

Refleksionsprocessen

model af Peter Westmark

Fokus i relationsarbejdet

1. Jeg har valgt   **fordi**

2. Jeg ønsker at understøtte og styrke følgende hos barnet:

3. Jeg ønsker at styrke følgende hos mig i min relation til barnet:

4. Jeg har især valgt at arbejde med følgende samspilstema(er):

5. Notater

Fokuser på det du kan gøre....

Det er ikke muligt
for mig at lave om
på andre – kun
mig selv og mit
eget perspektiv
kan jeg forandre!

Tak for i dag ☺

Mail: karen@inkluderet.dk

Mobil 2116 8925